

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND

BESØK I BERGEN 28.8. 1991

PRESSEUTDRAG AV TALE

KRIMINALPOLITIKK

Regjeringen er opptatt av den utviklingen vi har hatt i en rekke av våre store byer med økende vold og annen kriminalitet. Vi mener det er av stor betydning å bekjempe den omfattende hverdagskriminaliteten. Dette er viktig for at folk skal føle trygghet i hverdagen. I dag er mange, særlig eldre kvinner, engstelige for å gå på gata fordi de frykter overgrep. Dette er en situasjon vi må gjøre noe med.

Justisdepartementet arbeider nå med en Stortingsmelding om bekjempelse av kriminalitet. Her legger vi vekt på både de forebyggende tiltak og på reaksjonene etter at straffbare handlinger er begått. Forebyggende og etterfølgende tiltak er like viktige i kampen mot kriminalitet. Det er helt nødvendig at politiet er godt synlig i gatebildet, og vi må sikre raske reaksjoner etter at lovbrudd har skjedd.

I meldingen ser vi på en effektivisering av politi og påtalemyndighet, domstolenes arbeid,- og kriminalomsorg i anstalt og i frihet. Regjeringen ser det som helt vesentlig at vi nå får til en forbedring når det gjelder de uholdbare køene ved domstolene, både i strafferettslige og sivile saker.

Søkelyset må rettes både mot samfunnsforhold som særlig påvirker omfanget av kriminaliteten og den enkelte lovbruyters ansvar for sine handlinger.

Mye kriminell adferd kan nok forklares og forstås. Men det kan ikke være slik at den dermed kan forsvares. Vi ønsker å få den kriminelle bort fra sin adferd og inn i normal virksomhet. Likevel, respekten for lov og rett er helt sentral. Folk må få tilbake troen på at samfunnet tar vare på dem og verner dem mot kriminelle handlinger. Derfor må det være helt klart: Samfunnet skal bistå når mennesker kommer skjevt ut, men hovedansvaret for våre handlinger må ligge hos den enkelte.

Det er all grunn til å ta den såkalte hverdagskriminaliteten alvorlig. En rekke mennesker rammes i dag av innbrudd og tyverier. I tillegg til de materielle tap den enkelte påføres, er slike lovbrudd en stor personlig belastning for ofrene. Det gjelder

ikke bare eventuelle fysiske skader. Kanskje vel så viktig er den utrygghet og engstelse mange føler. Særlig blant eldre og andre utsatte grupper, kan et møte med hverdagskriminaliteten føre til at livskvaliteten reduseres gjennom lang tid.

De som blir utsatt for lovbrudd, må få hurtig hjelp av politiet. For det første skaper det trygghetsfølelse blant publikum når man får rask bistand av politiet. Dessuten kan en slik rask utrykning ha en forebyggende virkning. Omgivelsene ser at politiet kommer raskt, at det skjer noe med saken, og at det ikke er risikofritt å begå lovovertrедelser.

Meldingen tar opp ulike former for kriminalitet. I tillegg til hverdagskriminaliteten vil jeg her spesielt nevne økonomisk kriminalitet. Den er en grunnleggende trussel mot velferdsforhold i vårt samfunn. Bare bortfall av skatter og avgifter som følge av den svarte økonomien kommer opp i betydelige milliardbeløp hvert år. I tillegg kommer en rekke andre former for økonomisk kriminalitet.